

דובר צה"ל מודיע:

בטעות הלילה והבוקר חוגגר כוח המשימה של צה"ל הפועל ממערב לתעלת סואץ בגזרה המרכזית, ביחידות שריון וארטילריה. הכוח הששיך בפסימוחיו ופגע במפקדות, מתקנים, סוללות ארטילריה וסוללות טילי קרקע-אוויר. כוחות האויב ניסו משך היום לתקוף פעמים מספר את כוחותינו ממערב ומזרח לתעלה. ההתקפות נהדפו ובקרבות הושמדו כ-100 עד 110 מטנקי האויב. מטוסי חיל האוויר פעלו בזירה מצרים והקפו סוללות טילים וריכוזי שריון. כמו כן, הוחקף שדה תעופה צלחיליה ומטרות צבאיות במפרץ סואץ. פטורה של קרבות אוויר הופלו 19 מטוסי קרב מצריים. כן הופלו 6 הליקופטרים מצריים, כאשר לפחות חלקם מטוסים פוחות מוטיים.

היחס לברית-המועצות

(עיתונות בריטניה); קרבות קשים בסואץ — שתיקת המצרים משמעה הישגים לישראל (עיתונות גרמניה); דיווחים על התמודדות טנקים בסיני; הערכות כי כוח המשימה הישראלי מעבר לתעלה רציני, ומטרות העיקריות — להכין ראש גשר למתקפה (עיתונות איטליה).

- הקרמלין מנסה לעצור את סאדאת: מוסקבה עושה צעדים ראשוניים להפסקת-אש; רוסיה רצתה במלחמה זו כדי להשיב לעצמה עמדות שאיבדה ב-1967; רוסיה מספקת נשק לערבים, אך איננה רוצה בהתמודדות; לרוסיה מדיניות ריאליסטית, והיא עשויה להסתפק בפשרות טריטוריאליות מסוימות (עיתוני איטליה).

הערכות בחו"ל על הנעשה בחזית סוריה

- ישראל מודיעה על שקט בגזרה; סוריה טוענת כי השמידה כוחות שריון וארטילריה ניכרים של ישראל (בי.בי.סי.).
- סוריה הרגה אזרחים דרוזים בגולן (בי.בי.סי.).

- ברה"מ רימתה את ארה"ב; לירד יועץ ניקסון, לשעבר שר ההגנה בארה"ב ואחרים: קיים עימות כלשהו בין מעצמות-העל. יתכן כי קוסיגין נסע למצרים כדי לשכנע את המצרים להפסקת-אש בקוים הקיימים.

מטרות הערבים במלחמה

- הערבים שואפים לכבוש שוב את האדמות שנכבשו ב-1967 ומשתמשים במושג הבלתי מוגדר של „השבת זכויות העם הפלסטיני“; ישראל נלחמת על קיומה (בי.בי.סי.).

האמברגו הבריטי

- ביקורת על עמדת ממשלת בריטניה בעניין האמברגו (עיתונות בריטניה).

הספקת הנשק

- רכבות הנשק ממשיכות להגיע לאיזור (בי.בי.סי.).

הערכות בחו"ל על הנעשה בחזית מצרים

- מצרים: השמידה את כוח המשימה הישראלי; לדברי ישראל — הכוח עדיין פועל (בי.בי.סי.); ישראל מטילה איפול על הנעשה בחזית סיני

„דוקטרינת-הביטחון הישראלית — הנקודה החמה במאבק המתנהל עתה“, הטור השבועי של חסנין הייכל (18.10.1973)

חרף כל תכניות השלום הפורחות באויר כמו להקות יונים לבנות שהפחידו אותן פגוי התותחים ולמרות הקו החם הפועל כל היום והלילה בין הבית הלבן ובאשינגטון והקרמלין במוסקבה — קו המעביר לכל צד מראש את כוונות הצד השני ותנועותיו מתוך חשש שיהיה משגה בהערכות באופן שישפיע על מדיניות ההפשרה, ולמרות הפעילות הנבוכה באו"מ המגלה יוזמה והנעצר בחפשו אחר נוסחה או אף הצעת נוסחה היכולה לסייע להפסקת המלחמה

במזרח-התיכון — למרות כל זאת אני חייב לומר, כי קשה עלי עד רגע זה לראות סוף קרוב לקרבות עזים אלה המתנהלים ברמה הסורית שבצפון ובחולות סיני בדרום. ואף אם יקרה, ואיני סבור שזה יקרה, שיופסקו הקרבות באמצע הדרך הריני אומר מעתה ומראש, שישראל לא תחכה זמן רב בטרם תשוב לפתוח באש כדי להצית את התבערה. אף-על-פי שלחלק מאתנו או לזולתנו נראה שישראל לא תימנע עתה מלהסכים להפסקת-האש בעמדות הנוכחיות שהגיעו אליהן כוחותינו במזרח תעלת סואץ, הרי מן המועיל הוא כי נהיה זהירים אם נסתייג ונדע, שההסכמה הישראלית איננה מצדה סימן של קבלת עובדה קיימת וברורה: זאת היא רק הזדמנות להרויח זמן ואפשרות נשימה לאחר שישראל הוכתה בהלם ההפתעה ולאחר שסדר החיים בה הופרע מחמת ההתרחשויות שבאו במהירות זו אחר זו. (אם תהיה עתה שביתת-נשק) יהיה בכך חזרה מחודשת, יותר מפחידה ויותר חמורה, לאסון שביתת-הנשק הראשון של פלסטין בקיץ 1948.

מה פירוש הדבר ?

כלום זו קריאה מצדי להמשך הקרב לזמן בלתי מוגדר ? האם שיניתי לפתע את דעתי והפכתי לחסיד מה שנקרא הסדר בכוח הנשק מהצעד הראשון ועד האחרון ? איני סבור, כי אני מחסידי המלחמה למען המלחמה. שכן המלחמה היתה ותהיה, לפי דעתי, שיא השואה האנושית. כן איני סבור ששיניתי את דעתי באשר לתנאים ולגבולות השימוש בכוח מזוין בתקופתנו. זהו נושא שדנתי בו לפני כן במפורט, ואין צורך לחזור עליו עתה. אך הנני סבור, כי הואיל וכבר התחלנו במלחמה ונתנו לנשק שימלא את תפקידו כגורם בין גורמי הכוח הפוליטי הכולל, הרי חייבים אנו בהחלט שלא ניעצר לפני שנשיג את המטרה של מלחמה זו המתנהלת היום.

לא אתייחס למטרה הסופית של הסכסוך הערבי-ישראלי. זהו סיפור אחר. אך חשוב לי להתרכז בשאלה חיונית הכופה עצמה עלינו עתה והיא:

מהי המטרה של מלחמתנו עתה נגד אויבנו ?

מהי המטרה של מלחמת אויבנו עתה נגדנו ?

מהי המטרה של שלב זה של המאבק ?

האם המטרה היא חבל אדמה בגולן או כל הגולן ?

האם המטרה קטע מאדמת סיני או כל סיני ?

ומה באשר לירושלים, לגדה-המערבית ולעזה? ומה באשר לזכויות העם הפלסטיני שאבדו לפני 1967? כדי להשיב על כך אני אומר:

אין זה רק עניין של שטחים, שישראל שדדה אותם ושאנו מנסים להחזירם. כמעט שאומר שהמטרה בשלב זה היא דבר חי אחר, שאפשר ששטח המערכה, הגולן וסיני הם רק זירה בשבילו אך איננה המטרה העיקרית — לפחות לא עתה.

אני ממשיך את דברי: מטרת המאבק עתה היא נקודה שאנו חייבים להציבה לנגדנו, ומוזר הוא שאותה נקודה עצמה מציבה אותה ישראל לנגד עיניה. כלומר, מטרתנו בשלב המאבק המזוין המתנהל עתה וכן מטרת ישראל מאותו שלב היא אחת; מטרה זו, בקיצור, היא דוקטרינת-הביטחון הישראלית, האם היא נכונה או מוטעית ?

ועוד: המתרחש עתה בזירת הקרבות בצורת מאבק איום של ברזל, אש ודם אפשר לתרגמו מבחינה פוליטית כדלקמן:

1. אנו רוצים להוכיח שדוקטרינת-הביטחון הישראלית מוטעית.

2. ישראל רוצה מצדה להוכיח שתיאוריית-הביטחון הישראלית נכונה. זהו לב המאבק המזוין בשלב זה.

הנשיא סאדאת הצביע על נקודה זו בנאומו הגדול ביום ג' שעבר ועלינו להמשיך נקודה זו על הסתעפויותיה הנרחבות.

תיאוריית-הביטחון הישראלית מביאה בחשבון שני גורמים:

1. ישראל הינה אי בתוך ים ערבי רחב ידיים, כברת ארץ מוקפת כשעומק ערבי מסביבה מהמפרץ עד האוקינוס; אי-איוון דמוגרפי שלא לטובתה בצורת מאה מיליון ערבים מול שלושה מיליון בישראל.

2. המצב הבינלאומי איננו בטוח בתנודותיו והוא נע בהתמדה. פעם נשענה ישראל על בריטניה, אך העוצמה הבריטית נחלשה ולאחר מכן נשענה על צרפת, אך העוצמה הצרפתית התרחקה וישראל נשענה ונשענת על העוצמה האמריקנית.

עוצמה זו עודנה עצומה, אך היא נתונה במשבר והיא חשופה ללחצים ולהשפעות שלעתיים הם סותרים ומנוגדים. על יסוד שני גורמים אלה הרי תיאוריית-הביטחון הישראלית מבוססת

על היסודות הבאים:

- 1) ישראל חייבת להיות בעלת עליונות צבאית מכרעת שתאפשר לה לחסל כל איום נגדה במהירות מירבית, תוך שעות, ימים או שבועות מספר כמספר אצבעות יד אחת ולא יותר.
- 2) דבר זה מחייב שלישראל יהיה צבא שאסור לו לנחול תבוסה; תהיינה הנסיבות אשר תהיינה ויהיו האתגרים אשר יהיו, חייב צבא זה להוכיח כי הוא חזק יותר מכל הצבאות הערביים יחדיו הסובבים את ישראל. הוא ירכז את עוצמתו נגדם בזה אחר זה, ותוך שעות מעטות יתפנה מחזית אחת כדי לפנות לחזית אחרת.
- 3) הודות לעליונותו המכרעת חייב צבא זה ליטול לידיה בהתמדה את היוזמה, כדי להעתיק את המלחמה מהשעות הראשונות אל שטח האויב היינו, השטח הערבי שמסביב לישראל. שכן עומק ישראל המצומצם אינו מרשה לה חופש תנועה נרחבת שהמלחמה המודרנית, מלחמת שריון וחיל-אוויר, מחייבות אותו. יתר-על-כן: המבנה הכלכלי החברתי בישראל הנמצא עדיין בשלב ההתפתחות אין ביכולתו לשאת על אדמת ישראל את פצעי המערכה או את מכותיה המכאיבות.
- 4) המלחמה חייבת להיות מלחמת בזק, שכן לא הפוטנציאל של כוח האדם של ישראל ולא הפוטנציאל הכלכלי שלה אין ביכולתם לעמוד במלחמה ממושכת המטילה מס התשה לזמן ארוך. משמעות הגיוס הכללי בישראל היא שלמעלה מחצי כוח האדם העובד יהיה מגויס. ומכאן שייכולת הייצור הישראלית, כלומר בתי החרושת והשדות, יהיו משותקים למחצה. הגיוס הכללי בישראל פירושו שהחיים כולם יהיו המלחמה, והמלחמה תהיה החיים כולם. זהו המצב, שאחרי זמן מסוים יהיה בלתי-נסבל.
- 5) מצב זה פרושו שישראל חייבת להתמודד עם,,הכמות הערבית הגדולה באיכות ישראלית נבחרת". על ישראל להמשיך ללא הרף לפתח ולבסס את האיכות הישראלית, מבחינת כוח האדם על-ידי עליה מארצות מתקדמות, ומבחינה מדעית על-ידי הפניית חלק חשוב ממשאביה למדעים וטכנולוגיה. ובאותו הזמן חייבת ישראל להדוף את,,הכמות" הערבית אל מאחורי גדי הנחשלות ולא להרשות לה בשום פנים לעבור מכמות לאיכות. בקיצור, מדיניות ישראל היא:
- להפוך את המספר הישראלי המוגבל לבעל ערך. באותו זמן לבטל את החשיבות של מספרם הבלתי-מוגבל של הערבים; אם הכמות תאבד את ערכה היא תהפוך לנטל ולא ליתרון.
- 6) כל היסודות האלה לפי דוקטרינת-הביטחון הישראלית בכוחם להרתיע ולהחדיר בלב הערבים פחד וחרדה מפני המהלומות החזקות של ישראל ובפני ידה המסוגלת להגיע לכל מקום, לפי הביטוי שהשתמש בו הגנרל דיין. מדיניות הפחדת הערבים פעלה, לבם נעקר מפחד, לאורך הקו החל בטבח דיר יאסין ב-1948 ועד המלכודת שהוטמנה לחיל-האוויר הסורי מעל לטרטוס ימים מספר לפני פרוץ הסיבוב הרביעי של המערכה הערבית-ישראלית. לאחר חומות הנחשלות שהערבים היו כלואים מאחוריהן בא תור חומת הפחד, שתחת צלה הכבד קפאו הערבים.
- הערובה האחרונה לדוקטרינת-הביטחון הישראלית היא קיומו של ידיד בינלאומי גדול, התומך בישראל ומחזק אותה ללא היסוס, ואף ללא חשש מכל מקור שהוא. בן-גוריון לא נכנס להרפתקת הסואץ אלא לאחר שהיה בטוח בהסכם כתוב וחתום ב,,ספר", על-ידי פריס, ובו התחייבות בחתימת צרפת ובריטניה כי יתערבו במלחמה 36 שעות אחרי ישראל; כאשר הלך דיין להפגש עם בן-גוריון בשדה-בוקר בימים האחרונים במאי 1967 ולומר שישראל החליטה להלום, היתה שאלתו הראשונה והאחרונה של בן-גוריון: האם אמריקה אתכם? אם היא אתכם, היכנסו ואם לא — חכו להודמנות אחרת. זוהי דוקטרינת-הביטחון הישראלית והיא עתה בדיוק ציר השלב הנוכחי של המאבק המזוין בין הערבים וישראל. מטרת הפעולה הערבית, לפי דעתי וכפי שרואה מי שעוקב אחרי צעדיה אחד אחד — היא להתגרות בדוקטרינת-הביטחון הישראלית. אל מול כל יסוד מיסודות דוקטרינת-הביטחון הישראלית היתה פעולה ערבית:

 - 1) ריכוז כוח ערבי היכול להתמודד עם העליונות המכרעת הישראלית.
 - 2) מלחמה בשתי חזיתות נגד ישראל, שלא תוכל בקלות להתפנות מאחת ולפנות לאחרת.
 - 3) יוזמה והפתעה בידי הערבים אחרי התגרות ישראלית שהיתה מעין הקש ששבר את גב הגמל.
 - 4) מלחמה ממושכת שישראל לא תוכל להכריעה בשעות. ואף לא בימים.
 - 5) ,,איכות" ערבית ולא רק,,כמות" ערבית, איכות שהוכנה מול האיכות הישראלית.
 - 6) מחסום הפחד התמוטט אחרי צליחת מעלת סואץ ואחרי הבקעת קו בר-לב.

7) ארה"ב נתונה תחת לחץ אשר רצון ערבי מינימלי יכול להיות ניכר ומשמעותי. ועתה, מהן האפשרויות ?

האם יכולה ישראל לתת לפעילויות ערביות אלה להמשיך את השפעתן נגד יסודות דוקטרינת-הביטחון הישראלית ? תשובתי היא, לא בקלות כזו, שכן האנשים יכולים לוותר על חלק ממה שבידיהם היום אך הם לא יוותרו בקלות, לא היום ולא מחר, על הפילוסופיה שעליה ביססו את חייהם.

דוקטרינת-הביטחון הישראלית איננה קטע מהגולן או קטע מסיני, או קטע מירושלים, מהגדה-המערבית או מעזה; זהו דבר עמוק יותר ורציני יותר; זוהי פילוסופיית החיים של חברה שהעמידה עצמה, בצדק או בטעות, במקום שבו הביטחון הוא בעייתה הראשונה והאחרונה. הבעיה היא שהתערערו דוקטרינת-הביטחון הישראלית, השפעתה לא תצטמצם בשלב הנוכחי של המערכה הערבית הישראלית, אלא היא תפשט רחוק ועמוק לשלבים הבאים.

העניין אינו מתייחס לשחרור השטחים הערביים שנכבשו אחרי החמישי ביוני 1967, אלא הוא פוגע רחוק יותר ועמוק יותר בעתיד ישראל וכך הוא, גם אם אין הדבר נראה עתה לעין.

אם יצליחו הערבים לשחרר את אדמותיהם שנכבשו ב-5 ביוני 1967 בכוח הנשק, מה ימנע בעדם בשלב הבא לשחרר את פלסטין עצמה בכוח הנשק ? הבעיה היא בראש ובראשונה שאלה של מאזן כוחות וכאן טמונה הסכנה ביחס לישראל. לו נסיתי לתאר את תגובות ישראל למקרה שבו ימשיכו הערבים להתגרות בדוקטרינת-הביטחון הישראלית, היינו רואים כי חוליותיה של השרשרת קשורות זו בזו ושמה חוליותיה נפרדות זו מזו, כפי שיוסבר להלן:

1. התגובה הראשונה היא ההלם. מה קרה ? כיצד קרה ? היכן היינו ? אך הכל עתידיים לחוש אחר כך כי שאלות אלה מן ההכרח לדחות אותן עד לסוף המערכה, כדי שהן לא ישפיעו על מהלך המלחמה; האגדות על העוצמה אינן מתמוטטות בבת-אחת ואף לא ביום אחד, גם אם יום זה היה הכיפורים, יום התשובה, יום הישועה, לפי התרגומים השונים של המונח העברי „יום כיפור“.

2. עוד יישמעו צווחות הנצים בישראל לאחר מכן. נצים' אלה יאמרו: האם לא קראנו תמיד לא להחזיר אף שעל אדמה כבושה לערבים בשום תנאי! מה היה קורה לו פתחו הערבים במתקפה זו מהגבולות הקודמים ל-5.6.67 ?

פירוש הדבר שהמלחמה היתה מתנהלת בישראל גופה. קוי הפסקת האש משנת 1967 חייבים להיות גבולות ישראל, שכן הם גבולות ביטחון לישראל: על תעלת סואץ, על נהר הירדן ומעל מרומי הגולן.

3. הגיליוטינה עוד תתחיל לפעול ותתזו ראשים רבים וגדולים בישראל, אותם ראשים שהיו מופקדים על דוקטרינת-הביטחון הישראלית ואחראים לה. וייתכן כי זהו סוד העצבנות הטיפשית שנתגלתה בהצהרות מפקדי הצבא של ישראל אחרי השעות הראשונות מפרוץ הקרבות. הם הבינו מה שקרה אחרי זמן רב ב-6 באוקטובר וכאשר הבינו הם הופתעו, וכשהופתעו הם היו משך שעות ואולי ימים במצב של מבוכה. לא אגזים, אולי, אם אומר שמבלי להתחשב במה שקרה או במה שיקרה, הרי עתידו הצבאי והמדיני של גנרל משה דיין הסתיים ב-6 באוקטובר. לא אגזים, אולי, אם אומר, כי הקרקע הזדעזעה מתחת לרגליו של הדור החדש של הממסד הצבאי של ישראל. ראייה לכך היא החלטת ממשלת ישראל לחזור לדור המפקדים הישן, אשר נקרא בדחיפות מהמילואים, כדי להציל את המצב, אם יעלה הדבר בידו.

4. אם כל זה יימשך, מה יהיה גורל העליה לישראל במשך הימים, ואולי אף השבועות והחדשים הבאים ? יתכן שזרם של מתנדבים יזרום לישראל, ואולם מה שישאל זקוקה לו לטווח ארוך הוא עולים, ולא מתנדבים.

הקריאה לעליה התבססה, גוסף לאגדה הדתית, גם על כך, כי בישראל ההזדמנויות נתונות, והביטחון חזק כברזל.

5. תפארת ישראל בעולם היא נצחון דוד על גלית, אותו נער שאחו בחרבו והרג את הענק המסוכן כדברי האגדה. מה נותר מתפארת זו אשר העניקה לישראל חלק גדול ממעמדה בעולם וביחוד המערבי. פאר זה נתן ברק לכל דבר בישראל והעניק לה מוגיה מזורה ותערובת של סיפורי אלף לילה ולילה וסיפורי הטיסה אל החלל של העידן המודרני, כלומר תערובת של היסטוריה וטכנולוגיה.

6. אם ייעלמו תמיהות ההלם המביכות, אם ייעלמו צווחות הנצים, אם הגיליוטינה תפעל וראשים ייערפו, אם ייבשו מעיינות העליה, אם יועם הברק, ואם כל זה יקרה — מה יהיה מצב האוכלוסיה של ישראל ? מהו העתיד ? היכן הוא הביטחון ? אלה יהיו שאלותיהם.

זו היא חברה שהורכבה והתבססה על פילוסופיה מסוימת. כל חברה יכולה בקלות לאבד או לוותר על חלק מאדמתה אך שום חברה לא תוכל לאבד או לוותר בקלות על פילוסופיית החיים שלה עצמה.

נותרה עוד חוליה שביעית בשרשרת הרצופה, או המנותקת, וזאת במקרה שדוקטרינת-הביטחון הישראלית תיהרס.

אף שחוליה זו באה לאחר כל מה שנאמר קודם, ומבוססת עליו, הרי מוטב לפרש אותה, וזאת בשל חשיבותה:

חוליה זו הנה הקשר של ישראל עם המעצמה, אשר הקשר עמה יהיה חלק חשוב וערובה אחרונה בדוקטרינת-הביטחון הישראלית.

אם העימות עם דוקטרינת-הביטחון הישראלית יוכתר בהצלחה, כי אז יחול שינוי יסודי ביחסים בין ארה"ב לישראל.

הודות להצלחת דוקטרינת-הביטחון, ובפרט לאחר שנת 1967, הצליחה ישראל להפוך את יחסיה מיחס של כפיפה לארה"ב לדרגת שותפות, שותפת קטנה ובכלל-זאת שותפת.

תפקידה של ישראל באיזור גדל, ככל שגדלה מידת ההתבססות של מדיניותה של ארה"ב עליה. כך היא הפכה לבסיס קדמי, היכול להגן על עצמו והיכול להגן על האינטרסים של ארה"ב במזרח-התיכון.

ההצלחה שהערכים נוחלים עתה בעימות עם דוקטרינת-הביטחון הישראלית, אף-על-פי שהיא עדיין בראשיתה, כבר היתה לה השפעה, ודי לנו אם נבחן ביסודיות את הצהרותיו האחרונות של הנשיא ניקסון.

ריצ'רד ניקסון אמר:

עמדת ארה"ב כלפי המשבר במזרח-התיכון מוכתבת על-ידי אותם שיקולים שהכתיבו את העמדה האמריקנית כלפי המשבר בלבנון בשנת 1958, וכלפי המשבר בירדן בשנת 1970.

מבלי לפגוע בלבנון, או בירדן, איני סבור, כי בישראל שמחו על השוואה זו המעמידה את ישראל במצבה של לבנון בשנת 1958, ובמצבה של ירדן בשנת 1970.

מה הדבר, אם כן?

הנני אומר בקיצור, כי ישראל עתידה להיכנס לקרב עז וחסר פשרה. אף אם האינטרס שלה יהיה להפסיק קרב זה לכמה ימים, כדי להתאושש, הרי היא עתידה לנצל את ההזדמנות

ולחדש את הקרב. מטרת הדבר לא תהיה אך ורק להחזיר שטחים בגולן, או את

ראשי-הגשר בגדה המזרחית של תעלת סואץ, אלא להציל את דוקטרינת-הביטחון הישראלית. פילוסופיה זו בדיוק היא מטרתו של שלב זה של מאבקנו. אף אחד אינו צריך לטעות בניתוחה

ובהערכתה של מטרת השלב הזה. מטרת השלב הזה היא להכות בדוקטרינת-הביטחון הישראלית. לתיאוריה זו יש שלושה גילויים בולטים:

1. הממסד הצבאי הישראלי תופס, בשל דוקטרינת-הביטחון הישראלית, מקום מרכזי בישראל. זאת מבלי להתחשב באספקט המדיני. דמותו של הממסד הצבאי הודעוזה ממש,

מאז השעות הראשונות של המלחמה, ויש להגביר את הלחץ עליו במידה רבה ככל האפשר.

2. מנגנון המלחמה של ישראל — צה"ל, כפי שהם מכנים אותו — משמש בסיס עיקרי לכל החיים בישראל, בית-ספר ואוניברסיטה, שדה ובית-חרושת, מדע ותרבות.

מטרתה של ההתקפה שלנו חייבת להיות הסתערות על צבא זה והשמדתו ואילו מטרתה של ההגנה שלנו צריכה להיות להפוך צבא זה לגלים אשר יתנפצו אל סלעינו האיתנים.

3. מסיכת היהירות, אשר כיסתה את פני האישיות הישראלית ואשר הפכה את הגיטו, זו שכונת היהודים בכל ארץ אירופאית, למצודה מימי הביניים, המדמה כי ביכולתה לשלוט

בסביבתה באמצעות פשיטות דמים מהירות של אביריה, מסיכת היהירות זו המכסה עתה

אף פני האישיות הישראלית הנה תוצאה עקיפה של ההחדרה המתמדת של יסודות

דוקטרינת-הביטחון הישראלית. מסיכה זו הנה תוצאה ישירה של התפקיד שמילא וממלא

הממסד הצבאי והצבא הישראלי ושל ההילה האופפת שניים אלה, בין שדבר זה קורה

בשל השפעת התעמולה ובין בשל השפעת נסיון העבר. יש צורך, ומבלי להתחשב במחיר הדבר, לשבור מסיכה זו המצטיינת ביהירות, יומרנות ואיבה להיסטוריה.

פילוסופיית הביטחון הישראלית והגילויים שלה במציאות הם, אם כן, התוכן והמסגרת של הסכסוך המזוין המתקיים עתה בחזית הקרבות, וזאת מבלי להתחשב בעשרה קילומטרים צפונה

או עשרה קילומטרים דרומה, עשרים קילומטרים מזרחה או עשרים קילומטרים מערבה.

הפילוסופיה והדוקטרינה של הביטחון הישראלי היא הנקודה הלוהטת בסכסוך כולו, והיא לוהטת עתה יותר מאשר הקרב המתנהל ביבשה, באויר ובים בכל החזיתות.

דובר צה"ל מודיע:

בחזית הסורית שורר שקט.

בחזית התעלה נערכו לפני הצהריים קרבות שריון בגזרה המרכזית שבהם נסתיעו כוחותינו בארטילריה ובמטוסים ח"א.

בחזית זו הופלו היום באש כוחותינו מן הקרקע שני מסוסי מיג ושני הליקופטרים מצריים.

דו"ח מסכם ליום 19 באוקטובר, שעה 1700

המלחמה — כללי

- אל-אהראם על אבידות צה"ל: 3,000 הרוגים.
- מחיר המלחמה לפי הערכות הבית הלבן — 500—700 מיליון דולאר. הערכה בריטית — מיליארד ל"ש כולל החימוש לסיבוב הבא. 25% יותר מאשר בששת הימים.
- השר אבן: ישראל מוכנה לפשרות בתנאי שיובטח בטחונה (הארץ, דבר).
- ג'ימס רסטון מניר-יורק טיימס: ניקסון וקי-סינג'ר לוחצים על ישראל ליתורים מדיניים, שכן ברה"מ נחושה בדעתה לתמוך בערבים לכל אורך הדרך; הקו המדיני של ארה"ב — הפסקת אש מיידית עם ערבויות להסדר בעתיד.
- הגברת הרכבת האורית (אסושיאטד פרס).
- טייסים צפון-קוריאנים וכן יועצים מצפון ויאט-נאם בצד הערבי באיזור הקרבות (ג'רוסלם פוסט, מעריב, ידיעות).
- סוכנות טא"ס: הרמטכ"ל הושעה ובר-לב מכהן במקומו, אלי זעירא נעלם מהבימה, מחלוקת בין המפקדים.

חזית סוריה

- בי.בי.סי.: אתמול כבשו כוחות צה"ל את מזרעת בית ג'ן בחזית הסורית. המוראל בדמשק — טוב.
- מהאות הסהר האדום הסורי על הפצת אזר-חיס על-ידי ישראל.
- רדיו דמשק: תושבי הישובים הישראליים ביהודה ושומרון פינו את הישובים.
- צמצום בדיווחים מסוריה ולבנון עקב ניתוק הכבל הימי הלבנוני.
- חיל האויר הסורי הפציץ את מגידל שמס בגולן.

בעיות במוקד ההתעניינות

- היוזמה בקרבות משני צדי התעלה עוברת לידי ישראל.
- העברת המאמץ העיקרי של ישראל לחזית בדרום זרזה — לדעת כתבים — על-ידי החשש מניסיון בינמעצמתי להקפיא את המלחמה בטרם נהדפו המצרים מסיני.
- הסלמה במעורבות המעצמות בסכסוך במזרח-התיכון; נחושים סביב ביקור קוסיי-ג'ון בקהיר ופרשנויות על גישושים אמרי-קניים-סובייטיים על אפשרות הסדר.
- דיון נרחב באמצעי התקשורת בחו"ל בשאלת הנפט ובהחלטת שרי הנפט הערבים בכות.

דובר צה"ל מודיע:

בזירת הצפון הופעלו כוחותינו במשך הלילה להשגת שיפור קו החזית ולחבלה בעורף האויב. המשימות בוצעו כמתוכנן.

בזירת התעלה היו במשך הלילה חילופי אש ארטילריים בין הצדדים תוך כדי כך התארגנו כוחותינו להמשיך הלחימה.

פעילות חבלנית. גם הלילה הייתה פעילות חבלנית מורחבת באזור הצפון. היו פגיעות במקומות שונים שגרמו לפציעתם של 2 אזרחים, אחד מהם קשה, וכן להצתת שדות. בכמה מקרים הושבה אש אל מקורות הירי. באזור בירנית הרג מארב של כוחותינו 2 מחבלים אשר חדרו לצורך חבלה. אחד מהם נהרג כתוצאה מהתפוצצות חומר הנפץ שנשא עמו.

חזית מצרים

- החל המפנה הגדול בחזית הדרום (מעריב וידי-עות); דיין — רכשנו היוזמה בחזית התעלה (רדיו, מעריב, ידיעות).
- עיודבל, יועץ סאדאת, בראיון לעיתון סודאני את-מול: „אין לנו מטרה אחרת זולת שחרור השטח חים וכיבוד זכויות העם הפלסטינאי... ההסברה הישראלית הפריזה בטענתה שישראל מנצחת“.
- הייכל: ישראל רוצה להחליף כוח — לכן על מצרים להמשיך ולא להיעצר.
- הודעות דובר צבא מצרים וכתבות מקהיר מת-ייחסות לקרבות בגזרה המרכזית ולפעולת כוחות צה"ל מעבר לתעלה (המתוארת כנסיון-נפל) אך בלא פירוט המתרחש; כך אל-אהראם, אל-אנואר ועוד.
- כתבי חוץ בקהיר מתלוננים שהשלטונות מונעים מהם לבקר בקו החזית, וכי עליהם להסתפק בהודעות דובר הצבא המצרי.
- כותרות עתוני מצרים על קרב סיני: „התנגשות הטנקים הגדולה ביותר בתולדות המלחמות — קרב אימתני“...; „כיתרנו ניסיון לחזור דרך ה-אגם המר; אנו הולמים בכוחות החודרים“.
- אל-אנואר הקהירי: „קשה להאמין שהקומנדו הישראלי הצליח לחזור מעבר לתעלה“.
- בשידורי רדיו מצרים — נימה מוסלמית דתית; ידה הנימה הבוטחת ששררה בתחילת המל-חמה.
- בי.בי.סי. מקהיר מצטט את טענות עתוני מצרים

כי הטייסים הישראלים פוחדים לבצע טיסות-סיור בשל האבידות הכבדות שנגרמו להם.

רקטור אל-אזהר בדבריו לחיילים מכנה את יש-אל בשם „אויב אללה“; „אתם נלחמים למען אללה, אתם נלחמים למען אללה, אתם נלחמים למען שחרור אדמתכם המקודשת, הטהורה, שאותה טימא האויב“.

אל-אהראם: „סתירה בהצהרות הרשמיות הפכה תופעה כללית בישראל, מגולדה מאיר עד לגנרל שבשירות פעיל ובמילואים“ („ראיות“ על סת-רות, כביכול, בהודעות הרמטכ"ל).

הזירה הערבית

- עיראק מנסה כנראה לשקם את שרידי הדיביזיה שלה שבסוריה (על המשמר).
- רדיו ריאד: סעודיה העמידה את כל כוחותיה למערכה.
- עיראק מאשימה את סעודיה בקנוניה עם ארה"ב (אל-ת'ורה העיראקי).
- המופתי הלובי קורא לג'יהאד.

ישראל — פנים ועורף

- רדיו מצרים קורא לתושבי השטחים המוחזקים לפעול נגד ישראל; רדיו דמשק — קריאה לערביי ישראל למרוד, ולערביי השטחים להילחם לצד הערבים.

דובר צה"ל מודיע:

הזירה המצרית:

התקפה פוהותינו נמשכת ברציפות מאז שעות הבקר ממערב וממזרח לתעלת סואץ, בגזרה המרכזית. פוהותינו הסלו סוללות רבות של טילים ושל ארטילריה. היל האויר ממשיך בחקיפה רצופה של הרכוזים המצריים. סך נכסו מטוסינו לקרבות אויר עם מטוסי האויב גויסו לתסוף את פוהותינו ממערב לתעלת סואץ. בקרבות אויר אלה, הפלו 14 מטוסי האויב.

הזירה הסורית:

התקפות האויב בגזרה המרכזית פסקו בשעות הצהריים, לאחר שנשכרו ע"פ פוהותינו. במהלך הקרבות הושמדו 5-20 מטנקי האויב.

- ביקוש ניכר למטבע חוץ על ידי ערביי השטחים (דבר).
- פועלים מן השטחים חוששים לעבוד בתחומי הקו הירוק (על המשמר).
- הביקוש האזרחי יצרך להצטמצם ב-10% (שווי צר, הארץ).
- משאל הריס: 36% תומכים בישראל, 7% — בערבים.
- אמינות ישראל באמצעי התקשורת בעליה מתמדת.
- נשק בריטי נשלח לדובאי, למרות האמברגו.

גרמניה

- נדונים הצעדים לקראת ההסדר.
- ביקור קוסיגין.
- העיתונות: הקרב המכריע בסיני בעיצומו, הישר אלים לוחמים כאריות.
- סוכנות הידיעות הגרמנית: הכנות להחזרת האדמיניסטרציה המצרית לסיני.
- הערכות: סאדאת משקר לעולם בעניין הטילים המצריים.
- הוקרן סרט בטלביזיה הגרמנית על תוצאות ההפצה הישראלית בסוריה.

איטליה

- ביקור קוסיגין: אפשרות להפסקת אש.
- ישראל הכניסה את ברה"מ לאיזור וחשפה את המערב לסחטנות הנפט הערבי (איל ג'ורנו).
- בתחום הצבאי — אין ספק כיצד תיפול ההכרעה.
- טענות: הערבים רוצים לסכסך בין אירופה ויפן ובין ארה"ב.

הזירה הבינלאומית

בריטניה

- אלמנטים ציוניים ופרו-ישראלים מפעילים לחץ על השמרנים בעניין האמברגו.
- גינוי בעיתונות לאמברגו הבריטי ככניעה לסחטנות הנפט.
- משרד החוץ הבריטי: קיצוץ הנפט אינו פגיעה בבריטניה (ג'רוסלם פוסט).
- דאגלס-יום: ביקור קוסיגין בקהיר —, שליחות של שלום" (ג'רוסלם פוסט); שר החוץ הבריטי תומך ביוזמה אמריקנית-סובייטית, מפקפק בזכותה של ישראל להשתמש בשטחים להגנתה; מזדינות האמברגו תימשך (דבר, מאנגליה).
- פקפוק בעיתונות הבריטית אם שליחות קוסיגין לקהיר היא שליחות שלום — הדלפות בבריטניה ממוסקבה, כי ברה"מ מסרבת לספק מפציצים כבדים למצרים.
- דזונה פעילות הטייסים הצפון-קוריאנים.

צרפת

- שינוי בנימת הרדיו והטלביזיה — עתה סבורים כי גורל המערכה יוכרע כשצה"ל ירחיב עוד יותר את ראש הגשר; הקו הממשלתי האנטי־ישראלי לא שונה.

השוק המשותף

- מדינות השוק שואפות לתאם צעדיהן בקשר ל־נפט (סוכנות הידיעות הגרמנית).

ארה"ב

- פרשנים צבאיים: לישראל עליונות אווירית בתעלה לאחר חיסול הטיילים נ"מ המצריים, ובכך עשויה המלחמה להיות מוכרעת.
- מקורות בווישינגטון: ארה"ב עשויה להגביר הספקת הנשק לישראל ללא הגבלה.
- פרשנים: ישראל משלמת מחיר יקר על הגינטל־מניות שגילתה עד המלחמה, משבחרה שלא לתקוף כדי שלא להביך את ניקסון וקיסנינג'ר.
- קיסנינג'ר: לא נבטיח את שלומנו על חשבון שאר מדינות (רויטר, ווישינגטון).
- 67 סנטורים בארה"ב קוראים להמשיך בסיוע לישראל (דבר).

ברה"מ

- ברה"מ חותרת להפסקת אש (דבר).
- למוסקבה תכנית שלום למזרח התיכון ואלה קוויה: הפסקת אש; נסיגת ישראל לגבולות שלפני מלחמת ששת־הימים בשינויים קלים, תוך ערו־בות בינלאומיות של ארה"ב וברה"מ; על הפסקת האש יפקחו כוחות בינלאומיים (יו. פי. לונדון, מצוטט במעריב; גם מקורות אמריקניים).
- סיכום ההתייחסות הסובייטית: 1. השגת גינוריים לישראל מכל העולם הקומוניסטי, ממפלגות קומוניסטיות וארגונים הקשורים בהן; 2. החלטת 242 — הדרך היחידה לפתרון; 3. הסיוע הסובייטי לערבים — לא רק צבאי, אלא מקיף; 4. הסיוע האמריקני לישראל — פרובוקציה הפוגמת בהתקרבות בין מעצמות־העל; 5. התקפות הדוברים הרוסים על סין המנסה, לדעת ברה"מ, לסכסך בינה לערבים.

● שידורי ברה"מ היום: כוחות הצבא המצרי החלו בשלב שני של התקפה בסיני לשחרור האדמות המצריות מן הכובשים הישראליים.

● בשל הדטנט, מנסחת טא"ס הודעותיה על הסיוע האמריקני ללא נימת השמצה על ארה"ב; השמצות על סין ובעיקר ישראל (שידורי ישראל).

● רק שלשום נודע לציבור הסובייטי מהודעה מעור־פלת של טא"ס על מעורבות סובייטית במלחמה (שידורי ישראל).

המלחמה בעיני כתבים זרים בישראל

חזית סוריה

פחות כיסוי לחזית זו; הדגשת הפער בין הודעות דובר צה"ל על שקט יחסי לבין הודעות הסורים. הסורים אינם מצליחים להדוף את צה"ל.

חזית מצרים

רוב הכתבים עוסקים בעיקר בנושא הקרב ליד התעלה. צליחת התעלה היא שינוי משמעותי; אך תוצאות הקרבות טרם הובררו והישגיו של כוח המשימה ל־טים בערפל. מטרת כוח המשימה — להקל על פעולת חיל־האוויר על־ידי חיסול הטיילים נ"מ, וכן לנתק הכוחות המצריים ממזרח התעלה או להקים ראשי גשר מדרום וצפון שיאפשרו תפיסת הקו השני המצרי בתנועת מלקחיים. לצליחת התעלה גם מטרות מדיניות, כדי לקבוע עובדות לפני בוא לחצים מדיניים.

הזירה הבינלאומית

הדגשת מעורבות המעצמות; רכבת־הנשק הסובייטית מוכיחה, כי ברה"מ לא ויתרה על האמביציה שלה לגרש את ארה"ב מן המזרח התיכון; ישראל נמנעה ממלחמת מנע כדי לגייס תמיכה אמריקנית, וכך נוצרה מעורבות אמריקנית בסכסוך; נסיעת קוסיגין למצרים — לשכנע את מנהיגיה לקבל הפסקת־אש.

ישראל — פנים ועורף

הציבור בארץ סבור כי מטרת סאדאת להשמיד את ישראל; רבים סבורים, כי יש להשאיר את הגבולות שלפני המלחמה, שהם גבולות בטוחים, אולם יש הסוברים כי אם מחיר גירוש המצרים יקר מדי — יש להשאירם ממזרח לתעלה.